

Sygn. akt IV U 854/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 marca 2016r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Elżbieta Wojtczuk
Protokolant	st. sekr. sądowy Dorota Malewicka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 8 marca 2016r. w S.

odwołania D. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 16 czerwca 2015 r. Nr (...) - (...)

w sprawie D. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do odsetek

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustala prawo D. P. do ustawowych odsetek za okres od 10 lipca 2014r. do 18 maja 2015r. od kwoty renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy należnej ubezpieczonej za okres od 01 czerwca 2014r. do 30 kwietnia 2015r.;

II. w pozostałym zakresie odwołanie oddala.

Sygn. akt: IV U 854/15

UZASADNIENIE

Decyzją z 16 czerwca 2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., działając na podstawie art.85 ust.1 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art.118 ust. 1, 1a i 2 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych odmówił D. P. prawa do wypłaty odsetek od kwoty renty z tytułu niezdolności do pracy, do której prawo ustalone zostało wyrokiem Sądu Okręgowego w Siedlcach z 13 marca 2015 r. W uzasadnieniu rozstrzygnięcia organ rentowy wskazał, że decyzją z 21 kwietnia 2015 r. ustalił prawo ubezpieczonej do renty z tytułu niezdolności do pracy od dnia 01.06.2014 r. i w dniu 19 maja 2015r. wypłacił należne jej świadczenie. Zachował przy tym ustawowy termin do wypłaty świadczenia, gdyż dopiero w dniu 8 maja 2015 r. zakończył postępowanie wyjaśniające w sprawie świadczenia, gdyż tego dnia wpłynęło zaświadczenie z PUP o okresie i kwocie pobranego zasiłku dla bezrobotnych.

Odwołanie od w/w decyzji złożyła D. P. wnosząc o jej zmianę i ustalenie, że przysługuje jej prawo do odsetek (odwołanie k.1). Na rozprawie w dniu 8 marca 2016 r. ubezpieczona wskazała, że w jej ocenie odsetki powinny być wypłacone za okres od dnia 1 czerwca 2014 r. do dnia wypłaty wyrównania tj. do 19.05.2015 r. (k.19).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie powołując się na przepisy prawa i argumentację zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. (odpowieź organu rentowego na odwołanie k.2-4).

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 26 maja 2014 r. ubezpieczona D. P. wystąpiła do organu rentowego z wnioskiem o rentę z tytułu niezdolności do pracy (wniosek o rentę k.72 akt rentowych). Decyzją z 15 lipca 2014 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Decyzja wydana została w oparciu o orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS z 9 lipca 2014 r., która ustaliła, że ubezpieczona nie jest niezdolna do pracy (decyzja z 15.07.2014 r. k.80, orzeczenie komisji lekarskiej k. 78 akt rentowych).

Na skutek odwołania ubezpieczonej od powyższej decyzji, sprawa przekazana została do Sądu Okręgowego w Siedlcach IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, gdzie toczyła się pod sygnaturą akt IV U 969/14. Wyrokiem z 13 marca 2015 r. wydanym w powyższej sprawie Sąd Okręgowy w Siedlcach zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił prawo D. P. do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres od 1 czerwca 2014r. na stałe. Podstawę rozstrzygnięcia stanowiła opinia biegłych: neurologa, ortopedy, okulisty i kardiologa, w której uznano ubezpieczoną za częściowo niezdolną do pracy od 01 czerwca 2014 r. i wskazano, iż niezdolność ta ma charakter trwały (wyrok Sądu Okręgowego w Siedlcach z 13 marca 2015 r. k.37 akt IV U 969/14 i opinia biegłych k.22-23 tych akt).

W ustawowym terminie, tj. w dniu 18 marca 2015r. organ rentowy złożył wniosek o sporządzenie uzasadnienia w/w wyroku Sądu oraz o doręczenie mu go wraz z uzasadnieniem i aktami ubezpieczeniowymi (wniosek o uzasadnienie wyroku k.38 akt IV U 969/14 SO w Siedlcach).

W dniu 7 kwietnia 2015 r. wpłynął do organu rentowego odpis wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach z 13 marca 2015 r. w sprawie IV U 969/14 wraz z uzasadnieniem oraz pouczeniem o sposobie i terminie wniesienia apelacji (potwierdzenie odbioru k. 41 akt IV U 969/14). Organ rentowy nie wniósł apelacji od powyższego wyroku, w następstwie czego wyrok ten uprawomocnił się w dniu 22 kwietnia 2015 r.

W dniu 23 kwietnia 2015 r. akta rentowe ubezpieczonej wraz z odpisem prawomocnego wyroku wpłynęły do organu rentowego (potwierdzenie wpływu k.99 akt rentowych). W dniu 21 kwietnia 2015 r. organ rentowy wydał decyzję, w której wykonując prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 13 marca 2015 r. ustalił ubezpieczonej od dnia 1 czerwca 2014 r. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy i zawiesił wypłatę świadczenia wskazując, iż wznowienie wypłaty nastąpi po przedłożeniu informacji o osiągniętych przychodach (decyzja z 21.04.2015 r. k. 104-106). Ponadto dnia 5 maja 2015 r. organ rentowy wystąpił do Powiatowego Urzędu Pracy w S. o udzielenie informacji o wysokości poprawnych przez ubezpieczoną świadczeń z funduszu pracy w okresie od 01 czerwca 2014 r. (k.107 akt rentowych). Dnia 8 maja 2015 r. ubezpieczona D. P. złożyła do organu rentowego pisemne oświadczenie, że nie pracowała, nie pobierała żadnych zasiłków poza zasiłkiem dla bezrobotnych (k. 115 akt rentowych), i tego samego dnia wpłynęła do organu rentowego żądana informacja z PUP w S. (k. 116 akt rentowych). Decyzją z dnia 13 maja 2015 r. organ rentowy wypłacił ubezpieczonej D. P. wyrównanie za okres od 01 czerwca 2014 r. do 31 maja 2015 r., które zostało przekazane wymienione za pośrednictwem poczty w dniu 19 maja 2015 r. Ponadto organ rentowy termin płatności renty z tytułu niezdolności do pracy ustalił na 25. dzień każdego miesiąca (decyzja k. 124 akt rentowych).

W dniu 1 czerwca 2015 r. wpłynął do organu rentowego wniosek ubezpieczonej o wypłatę odsetek od zaległych świadczeń za okres od 1 czerwca 2014 r. do 21 kwietnia 2015 r. zatwierdzonych przez Sąd wyrokiem przyznającym prawo do renty na stałe (wniosek o wypłatę odsetek k.133 akt rentowych).

Zaskarżoną decyzją z 16 czerwca 2015 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonej prawa do wypłaty odsetek (decyzja k.135rentowych).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie D. P. okazało się częściowo uzasadnione.

W przekonaniu Sądu ubezpieczona słusznie wskazała, że należą się jej odsetki ustawowe od kwoty renty przyznanej jej decyzją z 21 kwietnia 2015r. w wyniku wykonania wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 13 marca 2015 r. tj. od 1 czerwca 2014 r. do 30 kwietnia 2015 r., z tym, że nie od dnia 1 czerwca 2014 r., tylko w ocenie Sądu od dnia 10 lipca 2014 r. do dnia 18 maja 2015 r. (gdyż dnia 19 maja 2015 r. nastąpiła wypłata wyrównania za ten okres należności z tytułu renty).

W ocenie Sądu ustalenia faktyczne uzasadniają przyjęcie, że organ rentowy uchybił terminu do wypłaty ubezpieczonej świadczenia, do którego prawo ustalone zostało prawomocnym wyrokiem sądu.

Zgodnie z art.85 ust.1 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych jeżeli Zakład – w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów – nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego, przy czym nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi okoliczności. Z kolei w myśl art. 118 ust.1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 748 j.t.) organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3. Zgodnie z ust. 1a wskazanego przepisu w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego, za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wypływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Wreszcie w myśl ust. 2 powyższego przepisu jeżeli w wyniku decyzji zostało ustalone prawo do świadczenia oraz jego wysokość organ rentowy dokonuje wypłaty świadczenia w terminie określonym w ustępie 1. Jeżeli na podstawie przedstawionych środków dowodowych nie jest możliwe ustalenie prawa lub wysokości świadczenia, za datę wyjaśnienia ostatniej okoliczności, o której mowa w ust. 1, uważa się datę końcową dodatkowego terminu do przedstawienia niezbędnych dowodów, wyznaczonego przez organ rentowy albo datę przedstawienia tych dowodów (art. 118 ust. 3).

W uzasadnieniu zaskarżonej decyzji organ rentowy wskazał, że brak jest podstaw do wypłaty odsetek za opóźnienie w wypłacie renty z tytułu niezdolności do pracy, gdyż decyzja o ponownym ustaleniu prawa do renty, uwzględniająca prawomocny wyrok sądu, została wydana w dniu 21 kwietnia 2015 r., a ostatnia okoliczność niezbędną do wydania decyzji to wyrok Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 13 marca 2015 r. Ponadto wskazano również, że Sąd w niniejszym wyroku nie nałożył odpowiedzialności na organ rentowy za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczenia, a wypłata została dokonana terminowo tj. w terminie 30 dni od złożenia przez PUP w S. informacji o wysokości pobranego przez ubezpieczoną zasiłku dla bezrobotnych.

W ocenie Sądu, nie można jednak zgodzić się z organem rentowym, że wydanie w terminie decyzji wykonującej wyrok Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 13 marca 2015 r. i wypłata świadczenia za sporny okres w terminie 30 dni od złożenia przez PUP w S. informacji o pobranym przez ubezpieczoną zasiłku dla bezrobotnych w okresie od 1 czerwca 2014 r. świadczy o tym, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w wypłacie świadczenia. Nie budzi wątpliwości, że organ rentowy powinien podjąć decyzję w przedmiocie wniosku ubezpieczonej z dnia 26 maja 2014 r., którym wymieniona wystąpiła o ponowne ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, w terminie 30 dni liczonymi od dnia wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Tą ostatnią okolicznością niezbędną do wydania decyzji było niewątpliwie orzeczenie lekarza orzecznika ZUS z dnia 9 czerwca 2014 r., w którym

lekarz orzecznik stwierdził, że ubezpieczona jest nadal częściowo niezdolna do pracy do 30.11.2014 r. (orzeczenie k.74 akt rentowych). Ubezpieczona wnosząc sprzeciw od tego orzeczenia nie zgadzała się jedynie z okresem na jaki została ustalona częściowa niezdolność do pracy (k.75 akt rentowych). Następnie Komisja Lekarska ZUS w orzeczeniu z dnia 9 lipca 2014 r. błędnie oceniła stan zdrowia ubezpieczonej stwierdzając, iż wymieniona nie jest niezdolna do pracy (k.78 akt rentowych). Powyższe orzeczenie stanowiło podstawę do wydania błędnej decyzji przez organ rentowy w dniu 15 lipca 2014 r. Zatem organ rentowy zgodnie z art. 118 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS powinien był wydać prawidłową decyzję i wypłacić świadczenie do 9 lipca 2014 r. tj. w terminie 30 dni liczonym od dnia 9 czerwca 2014 r. (data orzeczenia lekarza orzecznika ZUS) natomiast na skutek błędnej oceny stanu zdrowia ubezpieczonej wypłacił należność za okres od 01 czerwca 2014 r. do 30 kwietnia dopiero dnia 19 maja 2015 r. Wobec powyższego nie budzi wątpliwości, iż organ rentowy od dnia 10 lipca 2014 r. pozostaje w opóźnieniu w wypłacie należności z tytułu renty przysługującej ubezpieczonej od dnia 1 czerwca 2014 r.

Zgodnie z orzecznictwem i doktryną odpowiedzialność za błędy Lekarza Orzecznika i Komisji Lekarskiej ponosi organ rentowy. Jak wskazał Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 11 września 2007 r., sygn. akt P 11/07 (OTK-A 2007/8/97), 30-dniowy termin określony w art. 118 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych powinien być liczony od dnia doręczenia wyroku sądu tylko wtedy, gdy ustalenie prawa do świadczenia dopiero w postępowaniu sądowym nie było następstwem okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność organ rentowy. W przeciwnym wypadku, gdy opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia było spowodowane okolicznościami, za które odpowiada organ rentowy (w tym błędne orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS lub Komisji Lekarskiej ZUS w sprawie niezdolności do pracy), termin ten będzie liczony od dnia, w którym organ rentowy, gdyby działał prawidłowo, powinien był ustalić prawo do świadczenia. Jak wywiódł Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 21 czerwca 2012 r., III UK 110/11 (LEX nr 1227452), wydanie orzeczenia w przedmiocie niezdolności do pracy oraz jego kontrola dokonywana przez głównego lekarza orzecznika oddziału, stanowią niezbędne etapy postępowania prowadzonego przez organ rentowy w sprawach o świadczenia rentowe. Ponadto, zarówno lekarz orzecznik, jak i główny lekarz orzecznik oddziału, działają w ramach organu rentowego. Jeśli zatem wydanie nieprawidłowej decyzji w sprawie o rentę z tytułu niezdolności do pracy byłoby następstwem niewłaściwej oceny stanu zdrowia osoby ubiegającej się o to świadczenie, dokonanej przez lekarza orzecznika lub głównego lekarza orzecznika oddziału, a więc następstwem niewłaściwych ustaleń faktycznych, to błąd taki należy uznać za błąd organu rentowego, powodujący jego odpowiedzialność na podstawie art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Wobec tego organ rentowy musi zapłacić odsetki od nieprzyznanego w terminie świadczenia, jeśli sąd przyznał prawo do niego na podstawie dokumentów już znanych zakładowi.

W niniejszej sprawie okolicznością niezbędną do wydania decyzji z dnia 15 lipca 2014 r. było prawidłowe dokonanie oceny stanu zdrowia ubezpieczonego. W świetle powołanych wyżej przepisów oraz stanowiska judykatury stwierdzić należy, że dla odpowiedzialności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych istotnym jest zatem, czy organ rentowy dysponował takimi informacjami, które umożliwiłyby mu dokonanie prawidłowej oceny stanu zdrowia ubezpieczonej jeszcze na etapie postępowania przed organem, innymi słowy - czy istniały przeszkody by Lekarz Orzecznik ZUS oraz Komisja Lekarska ZUS wydali orzeczenie o dalszej niezdolności do pracy ubezpieczonej.

Nie budzi wątpliwości Sądu, że biegli lekarze sporządzając opinię w sprawie z odwołania ubezpieczonej prowadzonej pod sygn. akt IV U 969/14 opiniowali na podstawie tych samych dokumentów, co Lekarz Orzecznik ZUS oraz Komisja Lekarska ZUS. Ubezpieczona od czasu wydania orzeczenia przez Lekarza Orzecznika i Komisję Lekarską, która następnie stanowiła podstawę wydania zaskarżonej decyzji z dnia 15 lipca 2014 r. nie przedłożyła żadnej nowej dokumentacji medycznej, która nie byłaby znana organowi rentowemu. Biegli sądowi opiniujący w sprawie IV U 969/14 na podstawie takiego samego materiału dowodowego co lekarze orzecznicy organu rentowego doszli jednak do odmiennych wniosków, stwierdzając, że w dalszym ciągu od 1 czerwca 2014 r. ubezpieczona jest częściowo niezdolna do pracy i ta niezdolność ma charakter trwały. W tych okolicznościach zarówno ustalenia Lekarza Orzecznika (co do przewidywanego okresu trwania częściowej niezdolności do pracy), jak i Komisji Lekarskiej w przedmiocie zdolności ubezpieczonej do pracy okazały się błędne.

Jak już wskazano biegli sądowi, wydając opinię w sprawie o sygn. IV U 969/14, na podstawie tych samych okoliczności i tych samych dokumentów oraz po przeprowadzeniu - tak samo jak w postępowaniu przed organem rentowym - badania ubezpieczonej ustalili, że jest ona nadal od 1 czerwca 2014 r. trwale częściowo niezdolna do pracy. Tym samym koniecznym stało się stwierdzenie, że organ rentowy wydał wadliwą decyzję, odmawiając ubezpieczonej od dnia 1 czerwca 2014 r. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w sytuacji, gdy możliwe było wydanie decyzji zgodnej z prawem, gdyby tylko Komisja Lekarska ZUS prawidłowo ustaliła stan zdrowia ubezpieczonej. Powyższe oznacza, że opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność.

Na mocy art. 85 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest obowiązany do wypłaty odsetek od świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Odsetki te należne są od daty wymagalności świadczenia do dnia wypłaty zasądzonego wyrównania. Organ rentowy ustalił termin płatności renty na 25 dzień każdego miesiąca, tak więc świadczenie za czerwiec 2014r. co do zasady powinno być wypłacone do 25 czerwca 2014 r., jednakże, ze względu na trwający proces orzeczniczy przed organem rentowym Sąd uznał, iż ostatnią okolicznością niezbędną do wydania decyzji było orzeczenie lekarza orzecznika ZUS z dnia 9 czerwca 2014 r. i termin 30 dni powinien być liczony od tej daty, dlatego w opóźnieniu z wypłatą świadczenia rentowego organ rentowy pozostaje w okresie od 10 lipca 2014 r. do 18 maja 2015 r. Odsetki ustawowe zostały przyznane od kwot renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy za okres od 1 czerwca 2014 r. do 30 kwietnia 2015 r., gdyż dopiero świadczenie za maj 2015 r. zostało wypłacone terminowo tj. do 25 dnia miesiąca.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 16 czerwca 2015 r. i orzekł jak w sentencji wyroku.